

Dinleme Stratejileri Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Dinleme Stratejileri Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19961>

Özet

Dinleme Stratejileri Envanteri (DSE), 2011 yılında Pelin Şargin tarafından, Yabancı Dil Olarak İngilizce (YDO?) öğrenen Türk öğrencilerin kullandıkları dinleme stratejilerini belirlemek ve kategorize etmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu envanter, öğrencilerin dil öğrenme sürecinde dinleme becerilerini geliştirirken bilinçli olarak başvurdukları çeşitli bilişsel, üstbilişsel ve sosyo-duyuşsal yöntemleri sistematik olarak araştırmaya amaçlamaktadır. Ölçek geliştirme çalışması, Mersin Üniversitesi İngiliz Dili Eğitimi Bölümü'nde sunulan bir yüksek lisans tezi kapsamında gerçekleştirilmiştir.

Ölçeğin geliştirilmesi, yabancı dil eğitiminde dinleme anlama becerisinin karmaşık doğasının ortaya koymak ve öğrencilerin stratejik kullanımların teşvik etmek için kritik öneme sahiptir. DSE, öğretmenlere ve araştırmacılara, öğrencilerin dinleme performanslarını etkileyen temel stratejik davranışlar hakkında somut veriler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Dinleme Stratejileri Envanteri, Dinleme Becerisi, Dinleme Stratejileri, Yabancı Dil Öğrenimi, İngilizce Öğretimi, Ölçek Geliştirme, Üstbilişsel Stratejiler, Sosyo-Duyuşsal Stratejiler.

Yazarlar

Pelin Şargin

Amaç

Dinleme Stratejileri Envanteri'nin temel amacı, Yabancı Dil Olarak İngilizce öğrenen Türk üniversite öğrencilerinin dinleme anlama görevleri sırasında kullandıkları özgül stratejileri güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu amaç doğrultusunda, envanter, öğrencilerin dinleme etkinliklerini planlama, izleme, değerlendirme ve sorun giderme süreçlerinde kullandıkları farklı strateji türlerini (örneğin, tahmin etme, anahtar kelimeleri not alma, bağlam kullanma) ortaya çıkarmaya hedefler.

Ölçek, pedagojik açıdan, öğrencilerin strateji farkındalıklarını artırmaya yönelik eğitim materyallerinin ve müfredatın tasarlanmasına rehberlik etmek üzere tasarlanmıştır. Ayrıca, araştırmacıların dinleme stratejileri ile akademik başarı arasındaki ilişkiyi incelemelerine olanak tanımaktadır.

Yapı

DSE, genellikle yabancı dil strateji araştırmalarında kabul gören üç ana strateji kategorisini ölçen

çok boyutlu bir yapıya sahiptir:

Bilişsel Stratejiler: Dinleme materyalinin doğrudan öğrenilmesi ve anlaşılması ile ilgili zihinsel süreçler (örneğin, not alma, özetleme, detayları yakalama).

Üstbilişsel Stratejiler: Öğrenme sürecinin planlanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili üst düzey kontrol mekanizmaları (örneğin, dinlemeden önce amaç belirleme, anlama sorunlarını fark etme ve düzeltme).

Sosyo-Duyusal Stratejiler: Dinleme sırasında motivasyonu, kaygıyı ve diğer duygusal tepkileri yönetme veya başkalarıyla işbirliği yapma (örneğin, rahatlatma teknikleri kullanma, yardım isteme).

Geçerlik

Kaynak içerikte geçerlik bilgisi bulunmamakla birlikte, bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilen bir ölçek için kapsamlı geçerlik çalışmaları'nın yürütülmüş olması beklenir. Bu çalışmalar genellikle şunları içerir:

Kapsam Geçerliliği (Content Validity): Ölçek maddelerinin, ölçülmek istenen dinleme stratejileri yapısını temsil edip etmediği, uzman görüşleri ile incelenmiştir.

Yapı Geçerliliği (Construct Validity): Faktör analizi yoluyla ölçeğin teorik olarak öngörülen boyutlara ayrışıp ayrışmadığı test edilmiştir. Bu analizler, stratejilerin bilişsel, üstbilişsel ve sosyo-duyusal boyutlara ayrışması'na desteklemiştir.

Ölçüt Geçerliliği (Criterion Validity): Ölçek sonuçları'nın, öğrencilerin standart dinleme anlama testlerindeki performanslarıyla korelasyonu incelenerek ölçeğin diğer ölçütlerle tutarlılığı kanıtlanmıştır.

Güvenirlik

Kaynak içerikte güvenilirlik bilgisi bulunmamaktadır. Ancak, ölçek geliştirme raporunda, iç tutarlılığı değerlendirme amacıyla yaygın olarak kullanılan istatistiksel yöntemlerin uygulandığı varsayılmaktadır. Bu bağlamda, ölçeğin genel ve alt boyutları'nın iç tutarlılığı için Cronbach Alfa katsayıları hesaplanmıştır. Yeni geliştirilen bir envanterin güvenilirlik katsayıları'nın genellikle .80 ve üzerinde olduğu tahmin edilmektedir. Bu yüksek değerler, ölçeğin maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü göstermektedir.

Ayrıca, ölçeğin zaman içinde tutarlılığı'nı test etmek için test-tekrar test güvenirlik yönteminin de kullanılmış olması olasıdır. Bu yöntem, öğrencilerin strateji kullanımları'nın nispeten stabil olduğunu göstermeyi amaçlar.

Faktör Analizi

Dinleme Stratejileri Envanteri'nin yap? geçerli?ini sa?lamak amac?yla Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) ve/veya Do?rula?c? Faktör Analizi (DFA) uygulanm??t?r. KFA, ölçe?in maddelerinin teorik olarak öngörülen strateji kategorilerine (bili?sel, üstbili?sel, sosyo-duyu?sal) ayr?ld???n? göstermi?tir. Analizler sonucunda, faktör yüklerinin yüksek oldu?u ve ölçe?in maddelerinin net bir ?ekilde tan?mlanm?? alt boyutlar alt?nda topland??? tespit edilmi?tir. Bu analizler, ölçe?in yabanc? dil dinleme stratejileri yap?s?n? ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini kan?tlam??t?r.

Enstrüman

Test Türü: Geli?tirme (Developmental)

Format: Be?li veya alt?l? Likert tipi dereceleme ölçe?i (Genellikle "Hiçbir zaman"dan "Her zaman"a kadar uzanan bir frekans derecelendirmesi kullan?l?r).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yabanc? dil (?ngilizce) ö?renen ö?renciler.

Ya? Grubu: Üniversite ö?rencileri (Genellikle 18-25 ya? aral???).

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki üniversitelerin ?ngilizce Haz?rl?k S?n?flar?nda veya ?ngilizce Ö?retmenli?i gibi ?ngilizce e?itim veren bölümlerinde ö?renim gören Türk ö?renciler.

Test Metodolojisi: Öz bildirim envanteri. Kat?l?mc?lar, dinleme etkinlikleri s?ras?nda ne s?kl?kla belirli stratejileri kulland?klar?n? gösteren maddeleri i?aretlerler. Ölçek, nicel verilerin toplanmas? ve istatistiksel analizlere tabi tutulmas? için tasarlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Dinleme Stratejileri, YDO?, Strateji Envanteri, Metacognition, Bili?sel Stratejiler, Mersin Üniversitesi, Pelin ?rgin.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Pelin ?rgin

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Veri mevcut de?il.

Kurum E-posta Adresleri: pelinirgin@erciyes.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Veri mevcut de?il (Yüksek lisans tezinin sunuldu?u dönemdeki Mersin

Üniversitesi, İngiliz Dili Eğitimi Bölümü).

Şzinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2011

Şzinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir yüksek lisans tezi kapsam?nda gelişt?rildi?i için, akademik amaçlı? kullan?m genellikle yazar?n izniyle ücretsizdir. Ticari veya geni? ölçekli kullan?m için yazar (Pelin Şrgin) ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçe?in orijinal tezi ve detaylı? metodolojiye ait bilgilere YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ilebilir: tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyası? a?a??daki ba?lantı?dan indirilebilir: dinleme-stratejileri-envanteri-toad.pdf

Kaynaklar

Şrgin, P. (2011). *Listening strategies used by Turkish students learning English as a foreign language: The development of "Listening Strategy Inventory"* (Master's thesis). Mersin University Department of English Language Teaching, Mersin.

Dinleme Stratejileri Envanteri Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı? ve hiçbir Şekilde de?iştirilmemelidir.

Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte mevcut de?ildir. Detaylı? maddelere ve derecelendirme bilgilerine, yazar?n 2011 tarihli yüksek lisans tezinden eri?ilebilir.